

Primary School Teachers' Perceptions of Their Competencies Regarding Measurement and Evaluation in Terms of Some Variables *

Durmuş ÖZBAŞI ** Nükhet ÇIKRIKÇI-DEMİRTAŞLI ***

ABSTRACT. The purpose of this research is to determine how primary school teachers' self-perceived competency about assessment of students' achievement in terms of several variables. Research group was consist of 183 primary school teachers in 2008-2009 academic year in Çanakkale district. Data was collected by a self-report type survey with 17 items which involves teachers' competency indicators in terms of assessment of students' achievement. Then, the relationships among the variables such as teachers' gender, in-service year, type of undergraduate degree and their class size were determined by using Cramer's V coefficient test. In this research, a significant relationship has been found between the self-perceived assessment skills of primary school teachers, their in-service year, and class size. Findings were discussed with relevant literature.

Keywords: Self-perceived teacher competency, measurement and evaluation, teacher perceptions.

---

* This study is a summary of the thesis submitted to the Ankara University for the Master degree in Education

** Res. Assist., Ankara University, Faculty of Educational Sciences, Department of Measurement and Evaluation, Ankara, Turkey. E-mail: dozbasi@gmail.com

*** Prof. Dr., Ankara University, Faculty of Educational, Department of Measurement and Evaluation, Ankara, Turkey. E-mail: mukhet@yahoo.com

SUMMARY

Purpose and Significance: The purpose of this research is to determine how primary school teachers perceive themselves regarding the measurement and evaluation of students' achievement in term of some variables.

Method: Research data has been collected by a survey with 17 items that enables indicating the competency of teachers in assessment of students' achievement and categorizing responses with five points (5: very competent, - 1: I'm not, at all). In this study, the responses of teachers' perceptions of the competence indicators were analyzed based on the frequencies of response and their percentages in each response category. The relationship between the teachers' responses to competency indicators and variables such as gender, in-service year, their kind of undergraduate degree and the class sizes has been detected with Cramer's V coefficient.

Results: At the end of the research, a significant relationship have been found between the perception of the competency indicators regarding in-classroom measurement and evaluation of primary school teachers and their in-service year, class size.

Discussion and Conclusions: According to results, teachers who teach large class size (crowded class)–perceive themselves more competent in competency indicators regarding measurement and evaluation than teachers who teach classes with small class size. And teacher who has more experience consider themselves more competent in competency indicators regarding measurement and evaluation than teachers who has less experience. In addition, teachers who graduated from various teacher colleges see themselves more competent than the teachers that graduated from other colleges (non-teacher colleges). According to teachers' perceptions, there is no significant relationship between the teacher's gender variable and teacher's self perception about competency on assessment of student achievement. These findings are parallel with some related literature.

Sınıf Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme ile İlgili Yeterliklere İlişkin Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*

Durmuş ÖZBAŞI*

Nükhet ÇIKRIKÇI-DEMİRTAŞLI**

ÖZ. Çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlik göstergeleri bakımından kendilerini nasıl algıladıklarını, çeşitli değişkenler açısından saptamaktır. Çalışma grubunu, 2008-2009 eğitim-öğretim yılında, Çanakkale ilinde görev yapmakta olan 183 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma verileri araştırma sürecinde geliştirilen 17 maddelik sınıf içi öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlik göstergelerinde kendilerini değerlendirmeye olanak veren anket ile elde edilmiştir. Öğretmenlerin öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlik göstergelerindeki algıları; öğretmenlerin cinsiyeti, hizmet yılı, en son mezun olunan eğitim kurumunun türü ve okuttukları sınıf mevcudu değişkenleri arasındaki ilişki Cramer V katsayısı ile saptanmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme yeterlik göstergelerinde kendilerini ne denli yeterli bulduklarına ilişkin algıları ile hizmet süreleri, en son mezun olunan eğitim kurumu ve okuttukları sınıf mevcudu arasında manidar düzeyde ilişkiler bulunmuştur. Bulgular ilgili literatür kapsamında tartışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Öğretmen yeterlikleri için göstergeler, öğretmen yeterlikleri, öğrenci başarısını değerlendirme, öğretmenlerin yeterlik algıları.

* Bu çalışma “Sınıf Öğretmenleri İçin Öğrenci Başarısını Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlik Göstergelerinin ve Bunlara İlişkin Algılarının İncelenmesi” isimli yüksek lisans tez çalışmasından özetlenerek hazırlanmıştır.

* Araş. Gör. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara, Türkiye,
E-posta: prgdurmus@yahoo.com

** Prof. Dr., Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara, Türkiye.
E-posta: mukhet@yahoo.com

GİRİŞ

Günümüz bilgi toplumunda eğitim; bireyin bedensel, duygusal, düşünsel ve sosyal yeteneklerinin kendisi ve yaşadığı toplum için en uygun biçimde geliştirilmesi oluşumu olarak tanımlanmaktadır (Balay, 2004). Tanımlamadan da anlaşılacağı üzere, eğitim bir süreç işidir. Bu süreç içerisinde öğrencilerin hedeflenen öğrenmelere ne ölçüde ulaştığını belirlemek ve öğrenmelerinin niteliği hakkında karar vermek amacıyla ölçme ve değerlendirme işlemleri yürütülür. Bu kapsamda, öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyini belirlemek, öğretim etkinliklerinin etkililiğini saptamak, öğrenme eksikliklerini ve güçlüklerini ortaya çıkararak öğrencinin akademik ve psiko-sosyal gelişimini desteklemek, değerlendirme sürecindeki amaçlardan bazılarıdır (Tekin, 2004; Çıkrıkçı-Demirtaşlı, 2008).

Eğitim öğretim süreci içinde öğrencilerin en çok zaman geçirdikleri yerlerden biri olan okullar, zorunlu eğitim-öğretim sürecinde, öğrencileri gerçek yaşam koşullarına hazırlayan kurumlardır (Berberoğlu, 2006). Öğretmenler de öğretim etkinliklerini planlarken bu etkinliklerin gerçek yaşam durumlarını yansıtmasına özen göstermelidirler. Öğretmenlerin, öğrencilerin gerçek yaşam durumlarına dayalı öğrenmelerdeki yeterliklerini saptayabilmeleri için üç tür değerlendirme yapmaları beklenir. Bunlar; tanılayıcı, biçimlendirici ve değer biçmeye dayalı değerlendirmedir. Karp & Woods (2008)'e göre, özellikle son yıllarda, standartlara dayalı eğitim reformlarından sonra okullarda öğrencilerin öğrenmelerini değerlendirebilmek için daha çok gerçek yaşam durumlarına dayalı (otantik) tamamlayıcı değerlendirme yöntemleri kullanılmaktadır. Türkiye'deki 2004-2005 öğretim yılında uygulanmaya başlanan ilköğretim programlarının öğrenci başarısını değerlendirme boyutunda geleneksel değerlendirme yöntemlerinin yanı sıra tamamlayıcı değerlendirme yaklaşımlarına da yer verilmesi gerektiği belirtilmektedir (MEB, 2005). Bu düzenlemede, uygulayıcı durumda olan öğretmenlere düşen görev kuşkusuz çok büyüktür.

Eğitim sürecinin önde gelen aktörü olan öğretmen, öğrenciyle iletişim halinde olan, öğrenme-öğretme sürecini yöneten ve değerlendiren kişidir. Nitelikli bir öğretim; öğretmenin yeterliğine ve eğitime ilişkin bakış açısından eğitim-öğretim sürecinde üstlendiği role; okulun özellikleri ile okulun bulunduğu yerin coğrafi koşullarına bağlıdır (Wing-mui, May-hung & Chiao-liang, 1996). Öğretmenlerin mesleki eğitim sürecinde, mesleği icra ederken yeterli donanıma sahip olmaları gerekir. Öğrenci başarısını izleme ve değerlendirme ile ilgili bilgi ve becerilerle donanmış bir öğretmen, öğrenme-öğretme sürecini daha iyi kontrol edebilecektir. Öğretmenlik mesleğinin bu yönü, öğretmenin niteliğinin geliştirilmesi ile ilgilidir. Öğretmenin niteliğinin geliştirilmesi; öğretmenin mesleğini icra ederken

mesleki performansının belirlenmesi, ölçülmesi ve değerlendirilmesi ile ilgilidir (Özçelik, 1981; Uçar, 2001). Öğretmenin bilgisinin, anlayışının, becerilerinin, benimsediği ilkelerin ve değerlerinin tanımlanması öğrencilerin nitelikli eğitim almalarını sağlamanın önde gelen yollarından biridir (Boston, 1999; Akt. Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı, 2008). Öğretmenlerin sahip olmaları beklenen genel mesleki yeterliklerin saptanması, eğitim yöneticileri ve uzmanlarına bu yeterlikleri geliştirme ve giderek eğitimin niteliğini yükseltme yönünde çeşitli fırsatlar sağlayabilecektir. Bunlardan en önemlisi öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişim fırsatlarının artırılmasıdır. Bu şekilde öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimlerini takip etmede kendilerine rehber olarak kabul edebilecekleri ulusal ve aynı zamanda uluslararası nitelikte bir yapı sağlanması öğretimde mükemmelliği arama çabasında olan kurumlar ve bireyler arasında işbirliği ve bilgi paylaşımının artmasına da yardımcı olabilecektir (Thomson, 2003 Akt. Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı [PKMB], 2008).

Eğitim ve öğretimde mükemmellik arayışı bir diğer ifadeyle eğitim ve öğretimin niteliğinin geliştirilmesi, öğretmen yeterlikleri boyutunda, öğretmenin performansının doğru, gerçekçi ve güvenilir göstergelerle temsil edildiği ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmasına bağlıdır. Ancak bu türden araç ve yöntemlerden elde edilen gözlemlere dayanarak öğretmenin performansı hakkında doğru karar vermek ve gerekli görülen geliştirme çalışmalarını yapmak mümkündür. Öğretmenlerin öğrenci başarısını değerlendirme boyutunda yeterliklerini anlamak, onların öğrenci öğrenmelerini gözlerken ölçme ve değerlendirme araçlarını, yöntemlerini doğru bir şekilde kullanmaları, öğrenciler hakkında doğru kararlar vermeleri açısından önemlidir. Öğretmenler, öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme alanıyla ilgili yeterliliklere sahip değillerse; öğrencinin öğrenme ve öğretme sürecinde karşılaştığı güçlükleri belirlemede, süreçte kullanılan araç-gereçlerin, yöntemlerin, tekniklerin ve stratejilerin uygunluğunu anlamada zorluk çeker. Kısacası, bu durumda süreçte karşılaşılan sorunların tespit edilmesi pek de mümkün değildir (MEB, 2007). Bu yüzden öğretmenlerin öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme boyutundaki yeterliklerinin belirlenmesi oldukça önemlidir.

Türkiye’de öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme uygulamalarındaki yeterliklerine yönelik, çeşitli çalışmalar yapılmıştır (Ulutaş, 2003; Çakan, 2004; Gömleksiz, 2005; Arık, 2006; MEB, 2006; Gelbal ve Kelecioğlu, 2007; MEB, 2008; Kilmen ve Çıkrıkçı-Demirtaşlı, 2009). Ancak Türk Eğitim Sistemi ve öğretmen eğitimi koşulları kapsamında, öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme standartlarının ve yeterliklerinin neler olabileceğine ilişkin alan yazına ve alan uzmanlarının görüşlerine dayalı yapılan sınırlı

sayıda çalışma vardır. Bu çalışmanın sonuçları öğretmenlere bu boyutta verilecek hizmet içi eğitim etkinliklerinin kapsamlarının doğru planlanmasına yardımcı olacaktır. MEB çalışmalarına bakıldığında öğretmen yeterliklerine ilişkin tanımlamalar (MEB, 2006; MEB, 2008) bulunmaktadır. Ancak öğretmenlerin öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme sürecine yönelik, çok sayıda yeterlik tanımlanması, öğretmenleri tek kişilik ölçme ve değerlendirme merkezi durumuna düşürmektedir. MEB tarafından belirlenen bu performans göstergeleri işe vuruk tanımlardan da oldukça uzaktır (Çıkrıkçı-Demirtaşlı, 2008). Ayrıca yapılan standart veya yeterlik belirleme çalışmalarında, öğretmenlerin öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili sahip olmaları gereken yeterlik maddelerine çok az yer verilmektedir (Airasian, 1994). Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili gözlenebilir yeterlik göstergelerinin geliştirilmesi oldukça önemlidir. Ayrıca araştırmadan elde edilen sonuçlar ve işe vuruk olarak tanımlanan öğretmen yeterliklerinin, MEB için önemli bir kaynak oluşturacağı da düşünülmektedir.

Buna göre, bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirmeye ilişkin yeterlik göstergelerine yönelik algılarının bazı demografik (cinsiyet, hizmet süresi) ve eğitsel (okuttukları sınıf mevcudu, en son mezun oldukları eğitim kurumu) değişkenlere göre incelenmesidir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, sınıf öğretmenlerinin, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme sürecinde göstermeleri beklenen yeterlik göstergelerine ilişkin öz yeterlik algıları araştırılmıştır. Bu çalışma, sınıf öğretmenlerinin öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme sürecinde göstermeleri beklenen yeterlik göstergelerine ilişkin algılarını ortaya koymaya yönelik bir diğer ifadeyle konu ile ilgili var olan durumu betimlemeyi amaçlayan tarama türünde bir araştırmadır.

Çalışma Grubu

Araştırma grubunu, en az beş yıllık deneyime sahip sınıf öğretmenleri oluşturmuştur. Öğretmenler, Çanakkale ili merkez ilçesindeki 20 ilköğretim okulunda görev yapan 183 sınıf öğretmenidir. Sınıf öğretmenlerinin çeşitli değişkenlere göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Sınıf öğretmenlerinin sayılarının cinsiyet, sınıf mevcudu, hizmet süresi, en son mezun olunan eğitim kurumu türü değişkenlerine göre dağılımı (N=183)

Değişkenler		Kadın		Erkek		Toplam	
		N	%	N	%	N	%
Öğretim Yapılan Sınıf	10-20 öğrenci	10	9,3	6	7,9	16	8,7
	21-30 öğrenci	45	42,1	31	40,8	76	41,5
	31-40 öğrenci	30	28	14	18,4	44	24
Mevcudu	41-50 öğrenci	17	15,9	18	23,7	35	19,1
	51 ve üzeri öğrenci	5	4,7	7	9,2	12	6,6
Toplam		107	100	76	100	183	100
Hizmet Süresi	1-5 yıl	14	13,1	9	11,8	23	12,6
	6-10 yıl	16	15	8	10,5	24	13,1
	11-15 yıl	12	11,2	6	7,9	18	9,8
	16-20 yıl	14	13,1	5	6,6	19	10,4
	21-25 yıl	27	25,2	19	25	46	25,1
	26-30 yıl	13	12,1	21	27,6	34	18,6
	30 yıl ve üzeri	11	10,3	8	10,5	19	10,4
Toplam		107	100	76	100	183	100
En Son Mezun Olunan Eğitim Kurumu	Eğitim Enstitüsü	20	18,7	21	27,6	41	22,4
	Eğitim Fakültesi	66	61,7	33	43,4	99	54,1
	Lisans Üstü	3	2,8	1	1,3	4	2,2
	Diğer	18	16,8	21	27,6	39	21,3
	Toplam		107	100	76	100	183

Tablo 1 incelendiğinde, araştırma grubundaki öğretmenlerin büyük bir bölümünün hizmet süresi 21-25 yıl aralığına denk gelmektedir. Bu grubu hizmet süresi, 1-5 yıl ve 16-21 yıl arasında değişen öğretmenler izlemektedir. Öğretmenlerin çoğunluğunu kadın öğretmenler oluşturmaktadır. Sınıf mevcuduna göre, öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu 21-30 kişilik sınıflarda öğretmenlik yapmaktadır. Bunu daha kalabalık sınıf grubu olan, 31-40 kişilik sınıfta öğretmenlik yapanlar izlemektedir. En son mezun olunan kurumlara göre incelendiğine, öğretmenlerin büyük bir bölümünün eğitim fakültelerinden mezun olduğu, bunu eğitim enstitüsü mezunlarının izlediği ve küçük bir bölümünün (% 2,2) lisansüstü eğitim yaptığını görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracının geliştirilmesinde uzman, müfettiş ve öğretmen görüşleri ile alan yazından yararlanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçme aracı ilgili alanda yeterliklere ilişkin gözlem yapmayı ve daha çok görüşleri yoklamaya yönelik olan anket türünde bir ölçme aracıdır. Bu

nedenle, anketin kapsam geçerliğine ilişkin olarak uzman görüşlerine başvurulmuştur.

Veri toplama aracının geliştirilmesinde anket geliştirme adımları takip edilmiştir. Buna göre, ölçme aracında yer alacak yeterlik göstergelerinin geliştirilmesinde, dört kaynaktan yararlanılmıştır: İlgili alan yazın, ilköğretim müfettişleri ve öğretmenleri ile ölçme ve değerlendirme alanında çalışan öğretim üyelerinin görüşleri. Bu amaçla, ilgili alanyazın incelemesi kapsamında; uluslararası başarı karşılaştırma sınavlarında (TIMSS, PISA, PIRLS) üst sıralarda yer alan ülkelerin öğretmen eğitimi yaklaşımları incelenmiş, öğrenci başarısını ölçme ile ilgili öğretmen yeterliklerine ilişkin standartlar, bu konu ile ilgili araştırma bulgularında ortaya çıkan ve raporlarda tanımlanmış standartlar ve yeterlikler gözden geçirilmiştir (O'Sullivan & Johnson, 1993; Airasian, 1994; Carig, Kraft & Plesis, 1998; Kubiszyn & Borich, 2003; Güneş, 2007; Karaca, 2008; MEB, 2008). İkinci kaynak olarak, ilköğretim müfettişlerine (10 müfettiş) ve sınıf öğretmenlerine (20 öğretmen) öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme konusunda sahip olmaları beklenen yeterliklerin neler olduğu sorulmuş, bunlardan sıklıkla tekrarlanan yeterlik belirten ifadeler, ankette yer alacak maddeler için ipuçlarını oluşturmuştur. Bunlara dayanarak performans gösterge ifadeleri yazılmış, oluşturulacak anket için madde havuzuna alınmıştır.

Alanyazın, sınıf öğretmenleri ve müfettiş görüşlerinden yararlanılarak oluşturulan anket (45 maddelik ilk form), ölçme ve değerlendirme alanında doktora yapmış, halen üniversitede kariyerini bu alanda sürdüren bir grup öğretim üyesine (6 kişi) ön inceleme için verilmiştir. Bu ilk inceleme sonunda gözden geçirilen ankette öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlik göstergesi olarak 30 madde belirlenmiştir. Tanımlanan 30 maddelik öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlik göstergeleri, çeşitli üniversitelerde ölçme ve değerlendirme alanında çalışan 18 akademisyene e-posta yoluyla gönderilmiştir. Bu aşamada öğretim üyelerinden; her bir yeterlik göstergesi ifadesini “yeterlik ifadesidir”, “yeterlik ifadesi değildir” biçiminde değerlendirmeleri beklenmiştir. Bu değerlendirmeler sonucunda, akademisyenlerden en az % 70 oranında “yeterlik ifadesidir” yönünde “onay” alan maddeler yeterlik göstergesi olarak kabul edilmiştir. Bu şekilde yeterlik göstergelerini belirten maddelerden (17 madde) oluşan anket, üç başlık altında toplanmıştır. Bu maddeler aşağıdaki kapsamlarda tanımlanan yeterlik göstergelerine ait maddelerdir.

Ölçme Aracı Geliştirme ve Uygulama: Sınıf içi ölçme işleminin amacını ve kapsamını belirler, üst düzey düşünme becerilerini

ölçebilecek soru yazar, farklı soru türlerini kullanabilir performans değerlendirme süreçleri hakkında bilgi sahibidir. (8 madde)

Ölçme Sonuçlarını Yorumlama ve Sonuçlardan Yararlanma: Ölçme araç ve yöntemlerinden elde edilen verileri çözümler, sonuçları yorumlar ve ölçme sonuçlarına uygun geri bildirimde bulunur. (6 madde)

Ölçme ve Değerlendirme Sürecinde Etik İlkeler: Etik olmayan durumları bilir ve ölçme sonuçlarında etik olmayan durumların karışmasını önleyerek gerekli eğitsel önlemlerini alır. (3 madde).

Araştırmanın ikinci aşamasında, araştırma grubundaki öğretmenlere bu anket uygulanmıştır. Bu aşamada öğretmenlerden, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlik göstergelerinde, kendilerini ne derece yeterli gördüklerini (“5: Çok yeterliyim”, “1: Hiç Yeterli Değilim” aralığında) değerlendirmeleri istenmiştir (Bakınız Tablo2).

Buna göre, araştırma sürecinde geliştirilen ölçme aracı yardımıyla, öğretmenlerden iki grup veri toplanmıştır. Bunlardan biri araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme alanındaki yeterlik göstergelerine ilişkin algıları, diğeri ise sınıf öğretmenlerinin demografik bilgileridir.

Verilerin Analizi

Anket maddelerine verilen yanıtlardan toplanan bilgilerin verdiği ölçme bilgisi sınıflama düzeyindedir. Sınıflama düzeyindeki ölçeklerden elde edilen bilgiler sürekli değişken olmadığından, anket verileri madde düzeyinde değerlendirilir. Bu nedenle, anketlere verilen tepkilerin puanlanması basit bir kodlama ve sınıflandırma konusudur (Aiken,1997). Bu tür durumlarda, anketlere verilen yanıtlar ile matematiksel işlemler (toplama, çıkarma, çarpma, bölme) yapılamaz. Bu düzeyde ölçme işlemi yapılan ölçme araçlarına ilişkin verilerin analizinde parametrik olmayan analiz yöntemleri kullanılması daha uygun olacaktır. İki kategorik değişkenin ikiden fazla kategorisi bulunduğu için, birlikte değişimi göstermek amacıyla Cramer V katsayısı kullanılmalıdır. Cramer V katsayısı, çizelgedeki satır ve sütun sayısından etkilenmez ve bağımsız olarak ilişkinin kuvveti hakkında bilgi verir. Başka bir ifadeyle Cramer V, 2x2 için kullanılan Phi katsayısının çok gözenekli çizelgelere uyarlanmış bir şeklidir. V katsayısı çizelgedeki satır ve sütun sayılarının büyüklüğünden etkilenmez ve 0 ile 1 arasındaki değişimi gösterir. “0” değeri iki değişken arasında birliktelik olmadığını; “1” değeri ise tam birliktelik olduğunu temsil etmektedir (Özdamar, 2004; Alpar, 2010). Bu durumdan yola çıkarak araştırmanın amacına uygun olarak, sınıf

öğretmenlerinin öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili “yeterlik algılarının” çeşitli değişkenler (cinsiyet, hizmet yılı, sahip olduğu sınıf mevcudu ve en son mezun olunan eğitim kurumu) açısından farklı olup olmadığını incelemek amacıyla Cramer V katsayısı kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 17.0 yardımıyla çözümlenmiştir. Öğretmenlerin demografik özelliklerine ait betimsel istatistikler hesaplanmıştır.

Özellikle Sosyal Bilimlerde araştırmalarda en yaygın kullanılan güven düzeyi .05 ve .01’dir. Bunlar bilim kamuoyunca benimsenmiş yanılma paylarıdır. Araştırmacı güven yanılma payına karar verirken, ne kadar yanılma payını göze alabiliyorsa, manidarlık düzeyini de ona göre .05 veya .01 olmasına önceden seçmelidir. Burada karar verici araştırmacının kendisidir (Siegel, 1977; Köklü, Büyüköztürk & Çokluk-Bökeoğlu, 2006; Karasar, 2011). Bu araştırma kapsamında verilerin analizi ve bulguların yorumlanması bakımından manidarlık düzeyinin .05 olarak alınması yeterli görülmüştür.

BULGULAR

Bu araştırmada, sınıf öğretmenlerinin öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme sürecinde sahip olmaları beklenen yeterlik göstergelerine ilişkin algıları çeşitli değişkenlere göre incelenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin sınıf içi öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili anket formunda yer alan yeterlik göstergelerinde kendilerini ne kadar yeterli gördüklerine ilişkin değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde değerleri Tablo 2’de verilmiştir:

Tablo 2’ye göre, öğretmenlerin büyük çoğunluğu, öğrenci başarıyı ölçme ve değerlendirme ile ilgili göstergelerde kendilerini yeterli olarak algıladıklarını belirtmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenler yeterlik göstergelerinden ölçme sonuçlarına dair istatistikleri bilgisayar yardımı ile özetleme ile ilgili (7. Madde) yeterlik göstergesinde ve sınavlarda kullanılan çoktan seçmeli sorular için yapılan madde analizi (8. Madde) konularında diğer gösterge ifadelerine göre kendilerini daha düşük düzeyde yeterli görmektedirler. Bunun dışında diğer yeterlik göstergelerinin tamamında öğretmenlerin çoğunluğu kendilerini “yeterli” bulmuşlardır.

Tablo 2. Sınıf öğretmenlerinin öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlik göstergelerine ilişkin algularına ait frekans ve yüzde değerleri (N=183)

Yeterlik Göstergeleri	Çok Yeterliyim			Yeterli Değilim		
		5	4	3	2	1
1-Sınavın/testin amacını belirlemek	f	77	84	13	1	2
	%	42	46	8	1	4
2-Testin belirtke tablosunu/test planını hazırlamak	f	34	81	46	14	5
	%	19	44	25	3	3
3-Sorunun hangi düşünme becerisini ölçtüğünü bilmek.	f	73	77	18	10	1
	%	40	42	10	6	1
4-Test planına göre üst düzey düşünme becerilerini ölçebilecek soru yazmak	f	65	67	32	17	1
	%	36	37	18	9	1
5-Farklı soru türlerinin bir arada kullanıldığı sınavlar yapmak. (Açık uçlu, çoktan seçmeli, kısa cevaplı, boşluk doldurma, vb.)	f	101	56	19	3	3
	%	55	31	10	2	2
6-Dönem başında öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini belirleyecek ölçme ve gözlem çalışmaları yapmak	f	62	85	17	13	3
	%	34	47	9	7	2
7-Sınavların sonuçlarını bilgisayar ortamında betimsel istatistikler ve grafiklerle özetlemek	f	25	47	55	33	20
	%	14	26	31	18	11
8-Sınavlarda kullanılan çoktan seçmeli sorular için madde analizi (madde gücü ve madde ayırt ediciliği) yapmak	f	24	77	54	18	7
	%	13	43	30	10	4
9-Ölçme sonuçlarına göre, öğrencilerde telafi edilmesi gereken kazanım ve becerileri saptamak	f	84	79	13	4	1
	%	46	44	7	2	1
10-Öğrencilere kendi performanslarını (öz değerlendirme) ve akranlarının performanslarını (akran değerlendirme) değerlendirmelerini sağlayacak ortamlar hazırlamak	f	54	79	35	10	3
	%	30	44	19	6	2
11-Geleneksel ölçme teknikleri dışında tamamlayıcı ölçme tekniklerine (performans sorusu, performans görevi, sözlü sunu, poster sunu gibi) yer vermek	f	63	87	28	4	1
	%	34	48	15	2	1
12-Öğrencilerin akademik gelişimini izlemek üzere elde edilen bilgileri (sınav sonuçları, ödev raporları, vb) ve gözlemleri, öğrenci ve veli ile yapılan görüşmelerde paylaşmak	f	95	64	16	6	2
	%	52	35	9	3	1
13-Öğretim süreci devam ederken ölçme sonuçlarına bağlı olarak öğretim yöntemimi gözden geçirmek	f	54	86	31	8	2
	%	30	48	17	4	1
15-Öğrenci performansını değerlendirirken yansız olmak için gereken tedbirleri almak (isimleri gizleme, yanıt anahtarı kullanma, vb.)	f	81	70	23	5	3
	%	45	39	13	3	2
16-Sınavlarda kullanılan soruların gizliliğini ve güvenliğini sağlamak	f	106	52	15	5	2
	%	59	29	8	3	1
17-Sınavların sonuçlarını sadece not vermek amacıyla değil, öğrencilerin eksiklerini tanıma ve telafi etmek amacıyla kullanmak	f	130	40	6	5	-
	%	72	22	3	3	-

Araştırmanın amacı doğrultusunda öğretmenlerin yeterlik algılarının öğretmenin okuttuğu sınıf mevcudu, öğretmenin cinsiyeti, meslekteki hizmet süresi ve en son mezun olduğu okul değişkenleri bakımından anlamlı bir farklılık olup olmadığı sınımlanmıştır. İlgili bulgular aşağıda sırasıyla özetlenmiştir.

Öğretmenlerin yeterlik algılarının okuttukları sınıf mevcudu bakımından farklı olup olmadığına ilişkin sınımlama Cramer V değerleri hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 3’ te özetlenmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin *okuttukları sınıf mevcuduna* göre öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili göstergelerdeki yeterlik algılarının düzeylerine ait Cramer V değerleri

Madde No	Cramer V	p*	Madde No	Cramer V	p*
1	,326	,000*	10	,163	,289
2	,269	,001*	11	,277	,000*
3	,328	,001*	12	,310	,000*
4	,183	,143	13	,329	,000*
5	,353	,000*	14	,379	,000*
6	,327	,000*	15	,316	,000*
7	,215	,034*	16	,328	,000*
8	,221	,025*	17	,338	,000*
9	,316	,001*			

*p<0.05 düzeyinde anlamlı.

Tablo 3 incelendiğinde, 4. ve 10. Maddeler dışında, ankette yer alan öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme yeterliklerindeki algıları, sahip olunan sınıf mevcutlarına (10-20 öğrenci, 21-30 öğrenci, 31 öğrenci ve üzeri) göre değişmektedir. Öğretmenler bu maddelerde genel olarak, sınıf mevcudu arttığında kendilerini daha fazla yeterli gördüklerini, sınıf mevcudu azaldığında ise kendilerini daha az yeterli gördüklerini belirtmişlerdir. Bu durum, araştırma grubundaki öğretmenlerin kalabalık sınıflarda ölçme ve değerlendirme uygulamalarındaki öz güvenlerinin daha yüksek olabileceği şeklinde yorumlanabilir. Bu bulguya ilişkin olarak anlamlı ilişki bulunan maddeler için araştırma grubundaki öğretmenlerin tepkilerine ait frekansların dağılımı Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcutlarına göre öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili göstergelerdeki yeterlik algılarına ait frekans ve yüzde değerleri (N=183)

Yeterlik Göstergeleri	Sınıf Mevcudu	Çok Yeterliyim		Yeterli Değilim			
		5-4	3	2-1			
		f	%	f	%	f	%
-Sınavın/testin amacını belirlemek	10-20 öğrenci	9	57	2	12,5	5	32
	21-30 öğrenci	70	93	4	5,2	1	1,3
	31 öğrenci ve üzeri	82	90	7	7,7	2	2,2
-Testin belirtke tablosunu/test planını hazırlamak	10-20 öğrenci	5	31	3	25	7	44
	21-30 öğrenci	48	64	22	29,3	5	6,7
	31 öğrenci ve üzeri	62	70	20	22,5	7	7,9
-Sorunun hangi düşünme becerisini ölçtüğünü bilmek.	10-20 öğrenci	8	50	2	12,5	6	38
	21-30 öğrenci	67	91	5	6,8	2	2,7
	31 öğrenci ve üzeri	75	84	11	12,4	3	3,4
-Farklı soru türlerini bir arada kullandığı sınavlar yapmak. (Açık uçlu, çoktan seçmeli, kısa cevaplı, boşluk doldurma, vb)	10-20 öğrenci	7	44	5	31,3	4	25
	21-30 öğrenci	68	90	7	9,2	1	1,3
	31 öğrenci ve üzeri	82	90	7	7,8	1	1,1
-Dönem başında öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini belirleyecek ölçme ve gözlem çalışmaları yapmak.	10-20 öğrenci	7	44	2	12,5	7	44
	21-30 öğrenci	59	81	9	12,5	5	6,8
	31 öğrenci ve üzeri	81	89	6	6,6	4	4,4
-Sınavların sonuçlarını bilgisayar ortamında betimsel istatistikler ve grafiklerle özetlemek.	10-20 öğrenci	2	13	5	31,3	9	56
	21-30 öğrenci	26	36	21	28,8	26	36
	31 öğrenci ve üzeri	44	48	29	31,9	18	20
-Sınavlarda kullanılan çoktan seçmeli sorular için madde analizi (madde güclüğü ve madde ayırt ediciliği) yapmak.	10-20 öğrenci	4	25	6	37,5	6	38
	21-30 öğrenci	40	54	27	36,5	7	9,5
	31 öğrenci ve üzeri	57	63	21	23,3	12	13
-Ölçme sonuçlarına göre, öğrencilerde telafi edilmesi gereken kazanım ve becerileri saptamak.	10-20 öğrenci	10	63	2	12,5	4	25
	21-30 öğrenci	71	93	4	5,3	1	1,3
	31 öğrenci ve üzeri	82	92	7	7,9		
-Geleneksel ölçme teknikleri dışında tamamlayıcı ölçme tekniklerine (performans sorusu, performans görevi, sözlü sunu, poster sunu vb) yer vermek.	10-20 öğrenci	8	50	5	31,3	3	19
	21-30 öğrenci	68	90	7	9,2	1	1,3
	31 öğrenci ve üzeri	74	81	16	17,6	1	1,1
-Öğrencilerin akademik gelişimini izlemek üzere elde edilen bilgileri (sınav sonuçları, ödev raporları, vb) ve gözlemleri, öğrenci ve veli ile yapılan görüşmelerde paylaşmak.	10-20 öğrenci	8	50	3	18,8	5	31
	21-30 öğrenci	70	92	5	6,6	1	1,3
	31 öğrenci ve üzeri	81	89	8	8,8	2	2,2
-Öğretim süreci devam ederken ölçme sonuçlarına bağlı olarak <i>öğretim yöntemini</i> gözden geçirmek	10-20 öğrenci	7	44	4	25	5	31
	21-30 öğrenci	68	90	5	6,6	3	3,9
	31 öğrenci ve üzeri	80	90	8	9	1	1,1
-Öğretim süreci devam ederken ölçme sonuçlarına bağlı olarak <i>ölçme araç ve yaklaşımlarını</i> gözden geçirmek.	10-20 öğrenci	8	50	1	6,3	7	44
	21-30 öğrenci	61	81	12	16	2	2,7
	31 öğrenci ve üzeri	71	79	18	20	1	1,1
-Öğrenci performansını değerlendirirken yansız olmak için gereken tedbirleri almak (isimleri gizleme, yanıt anahtarı kullanma, vb.).	10-20 öğrenci	10	63	2	12,5	4	25
	21-30 öğrenci	67	88	7	9,2	2	2,6
	31 öğrenci ve üzeri	74	82	14	15,6	2	2,2

Tablo 4'ün devamı...

Yeterlik Göstergeleri	Sınıf mevcudu	Çok Yeterliyim		Yeterli Değilim			
		5-4	3	2-1	2-1		
		f	%	f	%		
-Sınavlarda kullanılan soruların gizliliğini ve güvenliğini sağlamak.	10-20 öğrenci	10	63	2	12,5	4	25
	21-30 öğrenci	69	91	4	5,3	3	3,9
	31 öğrenci ve üzeri	79	90	9	10,2		
-Sınavların sonuçlarını sadece not vermek amacıyla değil, öğrencilerin eksiklerini tanıma ve telafi etmek amacıyla kullanmak.	10-20 öğrenci	10	63	2	12,5	4	25
	21-30 öğrenci	73	96	2	2,61	1	1,3
	31 öğrenci ve üzeri	87	98	2	2,2		

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcutları arttıkça, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirmeye ilgili hemen tüm göstergelerde kendilerini daha çok yeterli gördükleri anlaşılmaktadır. Özellikle 31 ve üzeri sınıf mevcuduna sahip öğretmenler, ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlik göstergelerinde çoğunlukla kendilerini “çok yeterli” olarak görmektedirler. Araştırma grubundaki sınıf öğretmenlerin çoğunluğu yıllarca öğretmenlik yapan kişilerden oluşmasından dolayı kalabalık sınıflarda ölçme ve değerlendirme uygulamalarını rahatlıkla yapabildikleri konusunda kendilerinin daha rahat hissettikleri ve bu nedenle bu konuda daha yeterli gördükleri söylenebilir.

Öğretmenlerin yeterlik algılarının cinsiyetler arasında farklı olup olmadığı sınınanmıştır. Yapılan analiz sonucunda elde edilen bulgular Tablo 5'te özetlenmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin *cinsiyetlerine* göre öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili göstergelerdeki yeterlik algı düzeylerine ait Cramer V değerleri

Madde No	Cramer V	p*	Madde No	Cramer V	p*
1	,153	,372	10	,129	,557
2	,223	,060	11	,157	,344
3	,152	,388	12	,156	,346
4	,158	,336	13	,133	,523
5	,192	,152	14	,086	,855
6	,126	,582	15	,131	,535
7	,117	,649	16	,192	,156
8	,205	,110	17	,180	,117
9	,145	,431			

*p<0.05 düzeyinde anlamlı.

Tablo 5 incelendiğinde, Cramer V değerlerinin oldukça düşük olduğu ve istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılık olmadığı görülmektedir. Buna göre, araştırma grubu içerisinde yer alan, kadın ve erkek öğretmenlerin, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirmeyle ilgili yeterlik algıları bakımından benzerlik gösterdikleri sonucuna ulaşılabilir. Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili algıları arasında anlamlı ilişki bulunmadığından frekans dağılımına ilişkin tablo verilmemiştir.

Öğretmenlerin yeterlik algılarının hizmet süresi bakımından farklı olup olmadığı sınıanmıştır. Bu sınıamaya ilişkin Cramer V değerleri hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin *hizmet süreleri* ile öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili göstergelerdeki yeterlik algı düzeylerine ait Cramer V değerleri

Madde No	Cramer V	p*	Madde No	Cramer V	p*
1	,187	,388	10	,231	,031*
2	,207	,159	11	,225	,044*
3	,231	,031*	12	,228	,035*
4	,223	,053	13	,242	,011*
5	,264	,001*	14	,259	,002*
6	,241	,014*	15	,250	,005*
7	,239	,016*	16	,224	,052
8	,293	,000*	17	,297	,000*
9	,202	,202			

*p<0.05 düzeyinde anlamlı.

Tablo 6 incelendiğinde, öğretmenlerin sadece 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15 ve 17 numaralı maddelerde yer alan sınıf içi öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlik algı düzeylerinin, hizmet sürelerine göre gösterdiği ilişkiler bakımından anlamlı düzeyde olduğu, diğerlerinin anlamlı düzeyde farklılık göstermediği görülmektedir. Anlamlı ilişki bulunan maddeler için, örneklem grubunun frekans dağılımı Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Öğretmenlerin *hizmet süreleri* ile öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili göstergelerdeki yeterlik algı düzeylerine ait frekans ve yüzde (N=183)

Yeterlik Göstergeleri	Hizmet Süresi	Çok Yeterliyim				Yeterli Değilim	
		5 - 4		3		2 - 1	
		f	%	f	%	f	%
-Sorunun hangi düşünme becerisini ölçtüğünü bilmek.	0-15 yıl	46	71	11	17	8	13
	16 yıl ve üzeri	104	91	7	6,1	3	2,6
-Farklı soru türlerini bir arada kullandığı sınavlar yapmak. (Açık uçlu, çoktan seçmeli, kısa cevaplı, boşluk doldurma, vb)	0-15 yıl	51	79	9	14	5	7,7
	16 yıl ve üzeri	106	91	10	8,5	1	0,9
Dönem başında öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini belirleyecek ölçme ve gözlem çalışmaları yapmak.	0-15 yıl	43	66	12	19	10	15
	16 yıl ve üzeri	104	90	5	4,3	6	5,3
-Sınavların sonuçlarını bilgisayar ortamında betimsel istatistikler ve grafiklerle özetlemek.	0-15 yıl	19	30	19	30	26	41
	16 yıl ve üzeri	53	46	36	31	27	23
-Sınavlarda kullanılan çoktan seçmeli sorular için madde analizi (madde gücü ve madde ayırt ediciliği) yapmak.	0-15 yıl	23	35	24	37	18	28
	16 yıl ve üzeri	78	68	30	26	7	6,1
-Öğrencilere kendi performanslarını (öz değerlendirme) ve akranlarının performanslarını (akran değerlendirme) değerlendirmelerini sağlayacak ortamlar hazırlamak.	0-15 yıl	42	65	17	26	6	9,2
	16 yıl ve üzeri	91	78	18	16	7	6
-Geleneksel ölçme teknikleri dışında tamamlayıcı ölçme tekniklerine (performans sorusu, performans görevi, sözlü sunu, poster sunu gibi) yer vermek.	0-15 yıl	44	68	17	26	4	6,2
	16 yıl ve üzeri	106	90	11	9,3	1	0,8
-Öğrencilerin akademik gelişimini izlemek üzere elde edilen bilgileri (sınav sonuçları, ödev raporları, vb) ve gözlemleri, öğrenci ve veli ile yapılan görüşmelerde paylaşmak.	0-15 yıl	51	79	8	12	6	9,2
	16 yıl ve üzeri	108	92	8	6,8	2	1,7
-Öğretim süreci devam ederken ölçme sonuçlarına bağlı olarak <i>öğretim yöntemimi</i> gözden geçirmek	0-15 yıl	48	74	11	17	6	9,2
	16 yıl ve üzeri	107	92	6	5,2	3	2,6

Tablo 7'nin devamı...

Yeterlik Göstergeleri	Hizmet Süresi	Çok Yeterliyim				Yeterli Değilim	
		5 - 4		3		2 - 1	
		f	%	f	%	f	%
-Öğretim süreci devam ederken ölçme sonuçlarına bağlı olarak ölçme araç ve yaklaşımlarımı gözden geçirmek.	0-15 yıl	41	63	17	26	7	11
	16 yıl ve üzeri	99	85	14	12	3	2,6
-Öğrenci performansını değerlendirirken yansız olmak için gereken tedbirleri almak (isimleri gizleme, yanıt anahtarı kullanma, vb.).	0-15 yıl	48	74	13	20	4	6,2
	16 yıl ve üzeri	103	87	10	8,5	4	3,4
-Sınavların sonuçlarını sadece not vermek amacıyla değil, öğrencilerin eksiklerini tanıma ve telafi etmek amacıyla kullanmak.	0-15 yıl	57	88	4	6,2	4	6,2
	16 yıl ve üzeri	113	97	2	1,7	1	0,9

Tablo 7 incelendiğinde, 16 yıl ve üzeri hizmet yılı olan öğretmenlerin öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirmeye ilişkin yeterlik algılarının, 15 yıl ve daha az hizmet süresine sahip öğretmenlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre, araştırma grubundaki öğretmenlerin hizmet süresi arttığında öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlik göstergelerine ait yeterlik algılarının da arttığı saptanmıştır.

Öğretmenlerin yeterlik algılarının en son mezun oldukları okul bakımından farklı olup olmadığı sınıanmıştır. Bu amaca uygun olarak, ilgili değişkene ilişkin Cramer V değerleri hesaplanmıştır. Yapılan istatistikler sonucu elde edilen değerler Tablo 8' de sunulmuştur.

Tablo 8. Öğretmenlerin en son mezun oldukları eğitim kurumunun türüne göre öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili göstergelerdeki yeterlik algılarına ait Cramer V değerleri

Madde No	Cramer V	p*	Madde No	Cramer V	p*
1	,161	,290	10	,133	,645
2	,182	,119	11	,102	,930
3	,162	,290	12	,113	,958
4	,151	,415	13	,147	,462
5	,151	,412	14	,149	,444
6	,221	,009*	15	,159	,316
7	,158	,333	16	,209	,023*
8	,208	,024*	17	,079	,945
9	,137	,600			

*p<0.05 düzeyinde anlamlı

Tablo 8 incelendiğinde, öğretmenlerin 6, 8 ve 16 numaralı maddelerde yer alan sınıf içi öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili göstergelerdeki yeterlik algılarının, en son mezun oldukları eğitim kurumuna göre gösterdiği ilişkiler bakımından anlamlı düzeyde farklılık saptanmıştır. Bu maddeler için, araştırma grubunun tepkilerinin frekans dağılımı Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Öğretmenlerin en son mezun oldukları eğitim kurumlarının türü ile öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili göstergelerdeki yeterlik algılarına ait frekans ve yüzde değerleri (N=183)

Maddeler	Mezun Olunan Fakülte	Çok Yeterliyi m		3		Yeterli Değilim	
		5 - 4	f	%	f	%	f
-Dönem başında öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini belirleyecek ölçme ve gözlem çalışmaları yapmak.	Eğitim Fakültesi	76	76,8	13	13,3	9	9,2
	Diğer Fakülteler	71	86,6	4	4,9	7	8,5
-Sınavlarda kullanılan çoktan seçmeli sorular için madde analizi (madde güçlüğü ve madde ayırt ediciliği) yapmak.	Eğitim Fakültesi	46	46,5	33	33,3	20	20,2
	Diğer Fakülteler	55	67,9	21	25,9	5	6,2
-Sınavlarda kullanılan soruların gizliliğini ve güvenliğini sağlamak.	Eğitim Fakültesi	87	89,7	7	7,2	3	3,1
	Diğer Fakülteler	79	95,2	2	2,4	2	2,4

Tablo 9’a göre, araştırma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerin eğitim fakültesinden mezun olanlar diğer fakültelerden mezun olanlara göre, sınıf içi öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili göstergelerdeki yeterlik algıları, 8. madde dışında yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre, araştırma grubundaki sınıf öğretmenlerinin eğitim fakültesi mezunu olup olmamalarının yeterlik algıları bakımından bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılabilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmanın bazı bulguları konu ile ilgili alan yazın kapsamında desteklenirken bazı bulgular alan yazındakinden farklıdır.

Araştırma bulgularına göre, öğretmenler genel olarak kendilerini ölçme ve değerlendirme konusunda, göstermeleri beklenen yeterlikler açısından yeterli görmektedirler. Bununla birlikte bir çalışmada, sınıf içi etkinlikleri gerçekleştirmede, sınıf mevcudu arttıkça yapılandırılmış öğrenci yönelimli ve zenginleştirilmiş değerlendirme etkinliklerinin öğretmenler tarafından daha az kullanıldığı saptanmıştır (Büyüköztürk & Diğerleri, 2010). Öğretmen yeterlikleri açısından ise, sınıf mevcudu olumsuz bir durum olarak görülse bile (TED, 2009), araştırmaya katılan öğretmenler için (özellikle sınıfında 41 ve üstü sayıda öğrencisi olan öğretmenler), kendilerini daha yeterli gördüklerini beyan etmişlerdir. Ancak yapılan bazı çalışmalarda (Kanatlı, 2006; Güneş, 2007; Yıldırım, 2006) sınıf mevcudunun büyüklüğünün öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirmede olumsuz bir unsur olarak görüldüğü ortaya çıkmıştır. Yine Gelbal & Kelecioğlu (2007) tarafından yapılan çalışmada, kalabalık sınıflarda öğretmenlerin geleneksel ölçme ve değerlendirme uygulamalarını gerçekleştirmede güçlük yaşadıkları bulunmuştur. Bu bulgular yeterlik algısı ile gerçek durumun uyumlu olmadığını göstermektedir.

Araştırmaya katılan erkek ve kadın öğretmenler arasında, ölçme ve değerlendirme yeterliklerine ilişkin algıları bakımından aralarında bir farklılık olmadığı görülmektedir. Buna karşın Karaca (2004)'ün öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme yeterlikleri ile ilgili yapmış olduğu araştırmasında, kız öğrencilerin lehine anlamlı fark elde etmiştir. Kilmen & Çıkrıkçı-Demirtaşlı (2009) da sınıf öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme ilkelerine uygulama düzeylerine ilişkin çalışmalarında kadın öğretmenlerin lehine bulgular elde etmişlerdir. Yine Güneş (2007)'in sınıf öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme yeterlikleri ile ilgili çalışmasında kadın öğretmenlerin lehine sonuçlar elde etmiştir. Kanatlı (2008), alternatif ölçme ve değerlendirme teknikleri konusunda öğretmen görüşleri konulu araştırmasında ise, kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha olumlu bir bakış açısına sahip olduklarını bulmuştur.

Bu çalışmada, sınıf öğretmenlerinden 15 yıl ve daha üzeri hizmeti olanların hemen tüm yeterlik göstergelerinde kendilerini yeterli algıladıkları saptanmıştır. Bu bulgu yapılan diğer araştırmaların sonuçları ile paralellik göstermektedir (Güneş, 2007; Sünbül & Arslan, 2007; Kilmen & Demirtaşlı, 2009). Buna göre, hizmet süresi fazla olan öğretmenler kendilerini her konuda oldukça birikimli görmektedirler.

Araştırmada, ölçme ve değerlendirme alanında göstermeleri beklenen yeterliklerde, eğitim fakültesi mezunu sınıf öğretmenlerinin, diğer yükseköğretim kurumlarından (öğretmen yetiştirmeyen lisans programları) mezun olan meslektaşlarına göre 17 yeterlik göstergesinden sadece üçünde kendilerini daha yeterli buldukları saptanmıştır. Gümüş (1981), Aydın

(2001), Büyüköztürk ve diğ. (2010) tarafından yapılan araştırmalarda da, eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme alanında kendilerini diğer kurumlardan mezun öğretmenlere göre daha yeterli algıladıkları bulunmuştur. Buna göre öğretmenlerin eğitim geçmişlerinin farklı olması, söz konusu yeterlik algılarında sınırlı sayıda farka yol açmıştır. En azından bu araştırma grubu için bu farkın fazla olmadığı sonucu çıkarılabilir.

Sonuç olarak, bu araştırmanın bulguları, sınıf öğretmenlerinin öğrenci başarısını değerlendirme ile ilgili yeterlik algılarının okuttukları sınıfların mevcudu, eğitim fakültesi mezunu olup olmama ve meslekteki hizmet süresi gibi değişkenler ile ilintili olduğunu göstermiştir.

Araştırma bulguları çalışma grubunun özellikleri, değişkenlerin türleri ve veri toplama yaklaşımı ile sınırlıdır. Bu konuda bundan sonra yapılacak araştırmalarda, araştırmacılar farklı öğretim kademelerinde, farklı branşlarda ve okul türlerinde çalışan öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin yeterlik algılarının inceleyerek ve bunları nitel araştırmalarla destekleyerek araştırabilirler. Ayrıca araştırmacılar, farklı değişkenleri de (okul büyüklüğü, okulun bulunduğu çevrenin sosyoekonomik düzeyi, özel ve devlet okulları, vb.) içeren ve daha geniş örneklemelere ulaşarak öğretmenlerin öğrenci başarısını izleme ve değerlendirme ile ilgili yeterlik algıları araştırılabilirler.

KAYNAKLAR

- Aiken, L.R. (1997). *Questionnaires & Inventories: Surveying Options and Assessing Personality*. John Wiley & Sons: NY.
- Airasian, P. (1994). *Classroom Assessment*. McGraw-Hill, Inc.
- Alpar, R. (2010). *Spor, Sağlık Ve Eğitim Bilimlerinden Örneklerle Uygulamalı İstatistik ve Geçerlik-Güvenirlilik*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Aydın, A. (2001). *Eğitim Fakültesi Mezunu Olan Ve Olmayan Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Yeterliliklerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Bir Çalışma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Balay, R. (2004). Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 61-82.
- Berberoğlu, G. (2006). *Sınıf İçi Ölçme Değerlendirme Teknikleri*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları Ltd.
- Büyüköztürk, Ş., Altun-Akbaba, S., Yıldırım, K. (2010). *TALİS Uluslar Arası Öğretme ve Öğrenme Araştırması Türkiye Ulusal Raporu*, MEB-Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, Ankara.

- Çıkrıkçı-Demirtaşlı, N. (2008). Öğretmenlerin Öğrenci Başarısını Değerlendirmeye İlişkin Yeterlikleri. *CITO Eğitim: Kuram ve Uygulama Dergisi*, Kasım-Aralık sayısı, 42-48.
- Gelbal, S. & Kelecioğlu, H. (2007). Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri Hakkındaki Yeterlik Algıları ve Karşılaştıkları Sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (H. U. Journal of Education) (33), 135-145.
- Gökçe, E. (2003). Gelişmiş Ülkelerde Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Uygulamaları. *Eğitimde Yansımalar: VII Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu*, 21-23 Mayıs, Cumhuriyet Üniversitesi.
- Gümüş B. (1981) *Ölçme ve Değerlendirme Dersinin Öğretmenlerin Öğrenci Başarısını Değerlendirme Davranışlarına Katkısı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Güneş, A. (2007). *Sınıf Öğretmenlerinin Kendi Algılarına Göre Ölçme ve Değerlendirme Yeterlikleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Bilim dalı, İstanbul.
- Kanatlı, F. (2008). *Alternatif Ölçme Ve Değerlendirme Teknikleri Konusunda Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Karaca, E. (2004) *Öğretmen Adaylarının Ölçme ve Değerlendirme Yeterliklerine İlişkin Algıları*. Yayınlanmış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karaca, E. (2008). An Investigation of Primary and High School Teacher' Perception Levels of Efficacy. *Evaluation in Education in Turkey, Social Behavior and Personality Journal*, 36 (8), 1111-1122.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (22. Baskı), Ankara: Nobel Yayınları.
- Karp, G.G. & Woods, L.M. (2008) Preservice Teachers' Perceptions About Assessment and Its Implementation, *Journal of Teaching in Physical Education*, (27), 327-346, Human Kinetics Inc.
- Kaynak, S. (2000). *Ortaöğretimdeki Branş Öğretmenlerinin Öğrenci Başarısını Ölçme ve Değerlendirme ile İlgili Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Köse, İ.A. & Demirtaşlı, N. (2007). Öğretmen Öz-yeterlik Algısı Ölçeği'nin Yapı Geçerliğinin Farklı Gruplarda Sınanması. *16. Eğitim Bilimleri Kongresi*, Tokat.
- Kılmen, S. & Demirtaşlı-Çıkrıkçı, N. (2009). Sınıf Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme İlkelerini Uygulama Düzeylerine İlişkin Görüşleri. *Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 27-55, Ankara.
- Köklü, N., Büyüköztürk, Ş. & Bökeoğlu-Çokluk, Ö. (2006). *Sosyal Bilimler için İstatistik* (Geliştirilmiş 2. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- MEB, 2005. *Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı*, Ankara.

- MEB, 2006. *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri*. Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, Ankara.
- MEB, 2007. *Okul Temelli Mesleki Gelişim*. Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, Ankara.
- MEB, 2008. *Öğretmen Yeterlilikleri: Öğretmenlik Mesleği Genel ve Özel Alan Yeterlilikleri*. Devlet Kitapları Müdürlüğü, Ankara.
- Mertler, C. A. (2000). *Assessing Student Performance: A Descriptive Study Of The Classroom Assessment Practices Of Ohio Teachers*. Education, 120 (2), 285-297.
- Oktay, A. (2007). Eğitimin Temel Kavramları ve Eğitim Düşüncesinin Tarihsel Gelişimi. Oktay, A. (Ed.) *Eğitim Bilimine Giriş* (2-19). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- O'Sullivan, R. & Johnson, R. L. (1993). Using Performance Assessments to Measure Teachers' Competence in Classroom Assessment. *Paper Presented At The Annual Meeting Of The American Educational Research Association*, Atlanta, Georgia .
- Özçelik, D.A. (1992) *Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Özdamar, K.(2004). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi*. Eskişehir, Kaan Kitabevi.
- Shaughnessy, J.J. & Zechmeister,E.B. (1997). *Research Methods in Psychology*. McGrawHill: Singapore.
- Siegel, S. (1977). *Davranış Bilimleri İçin Parametrik Olmayan İstatistikler*. (Çev.:Yurdal Topsever), Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları.
- Stronge, H. J. (2007). *Qualities of Effective Teachers*. (2nd Edition) Publisher: Association for Supervision and Curriculum Development (ASCD).
- Sünbül, A.M. & Arslan C. (2007). Öğretmen Yeterlik Ölçeğinin Geliştirilmesi Üzerine Bir Araştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 7(2).
- TED, 2009. *Öğretmen Yeterlilikleri*, Türk Eğitim Derneği, ISBN 978-9944-5128-6-2, 1. Baskı, Ankara.
- Tekin, H. (2004). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Yargı Yayın Evi, Ankara.
- Thomson, C. (2003). *Öğretmenlik Standartları Ulusal Çerçevesi*. (Çev.: MEB-Proje ve Koordinasyon Merkezi Başkanlığı). Web: www.meb.gov.tr adresinden 20.20.2008 tarihinde alınmıştır.
- Uçar, A. (2001). *İstanbul İlköğretim Okullarındaki Öğretmenlerin Performansın Değerlendirmesinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Zhang, Z. & Burry-Stock, J. A. (2003). Classroom Assessment Practices And Teachers' Self-Perceived Assessment Skills. *Applied Measurement in Education*, 16 (4), 323-342.